

de borst, maar de roode strik werd er niet gezien. Het was een reus van een man. Hij kwam ver boven het volk uit, en hij stond daar breed en geweldig.

Stephan herkende hem onmiddellijk. Het was Ladislaus Colvin, met wien hij meer dan eens op schildwacht had gestaan.

Stephan reikte hem de hand.

„Blij, je te zien! Wat zeg je van de proclamatie?”

Er kwam een trek van bittere minachting op het gelaat van Ladislaus.

„'t Is een vod!” riep hij met luide stem. „Wie is die Nationale Raad? 't Zijn elf Joden en acht slechte Hongaren. 't Begint mooi — warémpel! De revolutie zou werk brengen en ze begint met een werkstaking!”

Stephan zei er weinig op; Ladislaus was driftig van aard en ook wel een beetje een drijver. Maar in de loopgraven was er geen trouwer kameraad geweest; dat mocht van hem ook gezegd zijn.

Samen wandelden ze op. Het gedrang werd nog sterker, en het volk liep al voort: rusteloos, rusteloos. Ze waren als de golven der zee, en er was geen stilstand. Uit de duisterste hoeken der millioenenstad waren ze gekomen; vele misdadigerstypen werden gezien, en in talrijke oogen brandde de hebzucht.

„Het proletariaat ontwaakt!” riep een vreemdeling, die voorbij kwam; „wee de aristocraten!”

En de andere, tot wien hij sprak, grinnikte van plezier.

„De gevaarlijkste instincten ontwaken!” riep Ladislaus terug; „'n het gepeupel steekt het hoofd op.”

Heerschen gezag, orde en tucht, dan is het begrip „gepeupel” eng omgrend; landloopers, beroepsmisdadigers en die van ontucht leven, vormen het gepeupel.

Maar wankelt het gezag of stort het ineen, dan breidt dat begrip zich uit. Dan ziet men de afglijding; het houvast gaat verloren, het gehalte van het volk vermindert, en de stroom van het gepeupel overschrijdt zijn oevers.

„Laten wij die zijstraat inslaan,” zei Ladislaus; „daar zal 't rustiger zijn.”

Er stond een kar met een paard er voor; de kar was gevuld met melkkannen. Het waren twee boeren-vrouwen, die van buiten waren gekomen, om de melk te slijten. Zij hadden haar vaste klanten, en hadden 't al jaren gedaan. Ze wisten niet eens van de revolutie, toen ze van huis reden; en alevel, ze moesten toch haar klanten bedienen. Revolutie of geen revolutie — de klanten hadden de melk nodig.

„Wat is dat daar?” zei Ladislaus met een heftig gebaar, „wat moeten die twee vagebonden?”

Zij hadden het paard bij den teugel gegrepen en schreeuwden: „Er uit! Er uit! Staatseigendom!”

De vrouwen waren juist opgestapt en zouden wegrijden. Geheel onthutst, ontruimden ze de kar, in haar verbouwereerdheid niet eens begrijpend, waar 't om ging, en zij zouden kar en paard en melk kwijt zijn geweest, indien Ladislaus niet had gewaakt.

De matrozen bevonden zich reeds in de kar; de brutaalste had de leidsels gegrepen.

„Er uit!” bulderde Ladislaus.

„Voor jou? Wie ben jij?” riep de eene schurk.

„Lid van den Nationalen Raad!”

En dit zeggend, greep Ladislaus den man met de leidsels reeds in de borst.

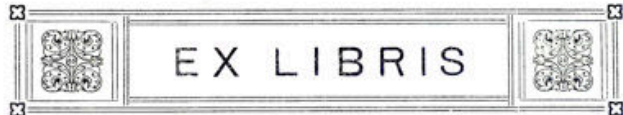
De roovers schrokken er van. Een lid van den Nationalen Raad en een officier er naast — ze hadden er niet van terug en dropen af. (Wordt vervolgd)

WINTERSPORT IN CANADA

8006

Het gaat den Amerikanen nooit vlug genoeg, en voor hen is het ook niet gauw te gevaarlijk! Dat bewijst onze illustratie weer, waar skilooers zich met duizelingwekkende vaart laten voortslepen door een... vliegmaschine. Met een snelheid van meer dan 100 K.M. in het uur gaat het nu over de sneeuw- en ijsvlakte! Het spreekt vanzelf, dat alleen zeer geoeffende skilooers, die bovendien stalen zenuwen hebben, zich aan deze roekeloze sport overgeven.

LII

Ⓜ nze aandacht wordt in deze dagen wel getrokken naar de letterkundige wereld. Daar was vooreerst de herinnering aan Guido Gezelle's sterven in 1899. En meer nog die aan zijn leven.

Hij was zoo groot, Gezelle.

Als mensch en dichter.

Hugo Verriest twijfelde, of hij wel over hem schrijven kon, zóó, dat zijn lezers iets begrijpen zouden van de grootheid der Gezelle-ziel.

Gezelle heeft zijn beeld in de brandende altaarkaars, die niets doet dan lichten. Al korter wordt die kaars, al lichtende korter. Tot ze dooft — tot ze sterft. En dan kan men van haar zeggen, dat ze licht gaf, anders niet.

Gezelle gaf licht. Hij heeft ernst gemaakt met zijn leven. En hij heeft kennis gemaakt met de levenszorgen. Zijn leven was een woestijnreis. Benzaam heeft hij geleefd en eenzaam is hij gestorven. Hij heeft zijn kruis gedragen. Dat kruis was zwaar. Het boog die sterke schouders naar beneden. Het teekende de smartlijnen in dien stoeren kop.

Hij heeft zijn kruis gedragen. Het kruis der miskennis. Zóó is hij door het leven getogen. Dwars door zijn wereld heen, die hem niet begreep, die hem niet kon, niet wilde begrijpen.

Ze noemden hem een dwaas en hij sprak het niet tegen. Liever knielt hij neer, de priester, die niet bidden kan, en stamelt hij:

„die nood hebbe en niet klagen kan;
die honger en niet vragen kan,
die pijn en niet gewagen kan
hoe zeer het doet!

o leer mij, arme dwaas, hoe dat ik bidden moet.”

Prof. Jonker schrijft in zijn inleidend woord op het boek „Levensernst” over den eenvoud in het leven van zijn broer. Men zou om dat van Gezelle te teekenen bijna dezelfde woorden kunnen gebruiken. Want ook bij Gezelle was niets gekunstelds. Hij ook maakte geen parade. Hij ook imponeerde door niet-imponeeren. Hij ook begaf zich nimmer in den slavendienst der schitterende uitwendigheden. Hem ook kwelde nooit de vraag, of hij een goed figuur maakte. Verbeeld je ook: een kruisdrager, die zoo'n vraag zou durven stellen.

Gezelle heeft den roem niet gezocht.

Hij heeft om applaus nooit gevraagd.

En er ook niet op gewacht.

Hij, de dichter bij de gratie Gods, heeft gezongen van God en Zijn schepping op eigen wijs.

Hij heeft Vlaanderen liefgehad en het Vlaamsch en nieuwe tijden ingeluid voor de taalstudie en voor de literatuurgeschiedenis.

Hij heeft het jonge leven begrepen en het geleid en et verzorgd.

Hij heeft in zijn wandel doen zien wat hij onder zelfverloochening verstond.

Achter zijn rug heeft men gemeesmuild over den hovenerszoon en zijn levenswaarde getaxeerd, zoo laag het kon. Miskend is hij, belachen, gepasseerd, verbannen. Van Brugge naar Rousselare en van Rousselare naar Brugge, en dan weer naar Rousselare, en dan weer naar Brugge — het is de korte levensgeschiedenis van den man, voor wien zijn land te klein was.

Wij, Protestanten, staan óók tegenover hem; behoeft het nog gezegd! Maar toch heeft hij ons wat te zeggen. En we kunnen er winst mee doen voor eigen leven. Daarom is de Gezelle-herdenking niet langs ons heen gegaan.

En we moesten ook aan hem denken bij de baar van Heyermans. Het einde van Heyermans geleek wel de slotacte van een treuspel. Het was tragisch. Wij oordeelen dezen mensch niet. Met ontroering lazen we van het einde van dit menschenleven.

Over enkele dagen zou hij z'n zestigsten verjaardag vieren. Het zou wel een stille hulde zijn, die zijn vereerders hem zouden gebracht hebben. Maar de dood, die reeds de dorre hand naar hem had uitgestrekt, verhinderde de uitvoering der plannen.

Hoe lief had hij de zijnen. Hoe teeder sprak hij over zijn kinderen. Hoe moeilijk was het hem van deze wereld te scheiden. Hoe greep het zinkend leven naar den stroohalm, die geen redding beloven kon. Hij wilde nog zoo graag werken, de literator, die zich nog nieuwe schepingen droomde. Het leven had ook hem ontuchtterd. Hij ook was een eenzame, die in stilte lijden moest. Ook zijn talenten werden niet gewaardeerd, zooals hij had mogen verwachten.

Hij had talenten. Hij kon het leven uitbeelden; hij heeft het gedaan en de duizenden heeft hij ontroerd. Hij heeft het levensleed van anderen begrepen en dit leed weergegeven in zijn toneelwerk. Zieleleed heeft hij gepeild. Zondaars heeft hij afgestraft. Karakteradel heeft hij doorvoeld.

Het kinderleven is door hem gezien, genoten, geleefd en in „het boek van deernis,” in „Droomkoninkje” heeft hij het doen zien, hoe het leed van anderen voelde. En hij was bescheiden — Heyermans. Hij erkende, dat zijn werk gebrekkig was — hij streefde naar verbetering. En tóch — de vraag komt op, of deze literator een zegen was voor ons volk!

We beantwoorden hier geen vragen over toneelvoorstellingen, maar denken over de waarde van zijn dramatisch werk, zooals het de pers verliet.

We willen hier rechtvaardig zijn in het beoordeelen. En dan moeten we het zeggen, dat we ook tegen Heyermans' werk hebben te waarschuwen.

Alleen al hierom, dat Gods Naam dezen man niet heilig was. Waarom heeft hij hem ijdel gebruikt, hem ijdel doen gebruiken door zijn toneelhelden! Hij heeft ze doen vloeken en door zijn werk zijn op de planken des Heeren heiligheden aangerand.

Daarom bewonderen we bij zijn baar niet enkel zijn gaven. Het was beter, dat hij nooit geschreven had, dan dat hij kunstwerk gaf, zooals onze literatuur van hem heeft.

„Mij kan niets gebeuren, omdat ik van binnen sterk ben!” schreef hij nog enkele dagen vóór zijn dood. Deze sterke bleek ijdelheid. Wie gelezen heeft van Van Bedens laatste bezoek bij Heyermans heeft in zijn hart de bede voelen rijzen, of God hem nog redden wilde als een brandhout uit het vuur. Heeft de man iets begrepen van den ernst des levens toen hij de port zag opengaan, waardoor hij dit leven moest verlaten?

Wij zwijgen.

„De Heer is recht in al Zijn weg en werk.”

Nog twee worden gehuldigd op den zestigsten jaardag des levens. Herman Gorter en Augusta de Wit. Beide zijn socialisten — maar hiermee houdt de vergelijking ook op. Op literair gebied verschillen ze nogal. Augusta de Wit schrijft duidelijker, heeft contact met haar lezers, is psychologisch fijn in haar beelding — ik noem hier alleen haar *Orpheus in de Dessa* — is een styliste van buitengewonen aanleg, wat blijkt uit haar zuivere taalplastiek.

Gorter was een baanbreker, een ijsbreker, een der leidende figuren van de tachtigers. Impressionist.

Frans Coenen zegt, dat zijn poëzie algemeen verstaanbaar wordt, als men maar de moeite neemt, haar rustig te bekijken.

't Is mogelijk — hoewel ik dat „algemeen” me nogal wat beperkt meen te moeten voorstellen. Men heeft wel van futuristische poëzie gesproken en ik heb den moed niet, om dit bij sommige verzen van Gorter tegen te spreken.

Wel verwonder ik me er over, dat Gorter met Huet is vergeleken en men van gevoelswerk en vernuftsmerk heeft gesproken. Maar — wat heeft dat nu met mekaar te maken. Hoe ter wereld kan men het proza van Huet — streng historisch of critisch op enkele uitzonderingen na — leggen naast het filosofisch-naturalistisch werk van Gorter. Hieruit is niets te halen om den ontwikkelingsgang van de literatuur te kenschetsen.

Gorter culmineert in zijn Mei. Het is het gedicht, dat de dichter zelf heeft verloochend, maar dat niettemin een nieuw geluid deed hooren en een nieuwe lente deed zien.

Ook hier plaatst de Christen zijn kanteekeningen. Maar hier is toch ook schoonheid. Hier kunnen we toch bewonderen wat Gods algemeene genade aan talent, aan kunst schonk. En dit is de roeping van allen, die op kunstterrein hebben te leiden en te waardeeren: om den Schepper te eeren, Die in het woord de schoonheid legde zooals Hij die schiep in de bloeiende roos; dit de roeping, om Hem te eeren ook in de werken van die Hem niet kennen; dit de roeping om alle werk des menschen te toetsen aan de Goddelijke normen; dit de roeping om te bidden voor onze kunstenaars, dat hun oog geopend zij voor de realiteit des levens, dat ook hun ziel roepen moest om behoudenis, tot Hem, aan Wien geen gedaante noch heerlijkheid was, opdat Hij de heerlijkheid van de Schepping Zijns Vaders weer zou doen schitteren voor aller oog.

A. L. v. H.

EX LIBRIS

LIII

De Hollandsche Revue gaf in één der jongste nummers een „karakterschets“ van den heer Van Deventer, Directeur der Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer, en in deze schets krijgen we dan ook een „vertoogje“ over het reizen in onze dagen en over ons land en z'n moois, z'n bezienswaardigs.

Het reizen is over 't algemeen de laatste jaren toenomen. 't Was vroeger uitzondering, als een „burgermensch“ over de grenzen kwam. En nu is 't heel gewoon, dank zij ook de reisvereenigingen, die 't de vacantiemensen zoo makkelijk mogelijk maken. Wie 't even doen kan, gaat 's zomers een dag of wat wat verder van huis, dan de „vaderen“ plachten te gaan. En een reisje naar Dinant en Rochefort b.v. is al heel bescheiden. Wie er geweest is, durft het in een gezelschap nauwelijks een buitenlandsche reis te noemen.

Als reizen een manie gaat worden, zit er natuurlijk een gevaar in. Dit gevaar, dat men geen vakantie meer heeft, als men niet in het buitenland is geweest. Dat men elk jaar naar meer verlangt, eenvoudige genoegens ternauwernood nog den naam *genoegens* waardig keurt te belevens. En — dat men zóó het moois van eigen land niet meer ziet of het ten minste onderschat.

De heer Van Deventer zou dit zeker heel jammer vinden. Hij kent zijn land, houdt er veel van en lokt er de vreemdelingen heen. En hij doet dit met tact. Als men in Engeland, Noorwegen, Amerika propaganda gevoerd wil hebben voor Nederland, dan zorgt de Directeur van „Vreemdelingenverkeer“ er voor, dat de geschriften over ons land in die vreemde landen in de taal der landen tot de menschen komen. En geschreven zijn door Engelschen, Noren, Amerikanen. Opdat, wat deze voor interessants opgemerkt hebben in ons land nu ook aan hun landgenooten wordt meegedeeld. Want een Engelschman let, als hij ons land bezoekt, op andere dingen dan een Amerikaan of een Noor. Ieder ziet iets bijzonders, dat zijn landaard hem laat zien. En op dat geziene moet nu de aandacht gericht. De visie op een stuk van ons land is bij den een gansch anders dan bij den ander; bij het eene volk anders dan bij het andere.

De Engelschman heeft oog voor het pittoreske: hij is in extase over Volendam en Marken.

De Amerikaan vindt een belpoetsende dienstbode op een bordes aan de Heerengracht een verschijning, om te vereeuwigen op de gevoelige plaat.

De Noor raakt niet uitgekeken in ons vlakke land, dat overal den horizon laat zien. Die akkergrenzen: lange, rechte lijnen; die strakke vaarten boeien hem. En hij meent er in te zien het vlakke leven, dat niets te verbergen heeft. Hollands aard: recht en slecht. Natuurlijk is de kans groot, om op deze manier een geflatteerd beeld van „Holland“ te krijgen.

Maar goed — ieder kijkt dan toch door eigen bril en vindt wat hij ziet en hoort belangrijk. De schrijver van de karakterschets heeft ons, jammer genoeg, niets meegedeeld van het oordeel van verschillende buitenlanders over ons land en volk en ons evenmin wat van den inhoud der hierbovengenoemde propagandalectuur verteld. Er moeten anders van ons nog wel zonderlinge verhalen in omloop zijn.

Bekend is, dat een Volendammer in z'n aardig kostuum voor de type van den Hollander wordt gehouden.

Ook wat buitenlanders fotografeeren van ons land is — dit zal na het bovenstaande wel duidelijk wezen — weer verschillend naar den smaak der opnemers.

Nederland krijgt met de jaren meer bezoek. Wij trekken er uit naar heuvelland en bergstreken en de vreemdelingen komen hier de natuur en . . . de kultuur bewonderen.

„En zij“ — zegt *De Hollandsche Revue* — „die eenmaal een bezoek brachten aan onze steden en stranden, aan onze meren en plassen, zijn geestdriftig gestemd over het vele eigenaardige, dat Nederland bieden kan, het schoons, dat er te genieten valt in onze musea, de krachtige, imponeerende bedrijvigheid van onze havens . . .“

Zien wij ook nog de schoonheid van ons eigen land? Geven wij aandacht aan die schoonheid?

Aan die onzer bouwlanden, als het gele graan golft, door lichten wind bewogen en aan de randen bloeien de klaprozen met haar helder rood, de korenbloemen met haar fijne blauw.

Aan die onzer blonde duinen met z'n hoogten en z'n diepten, z'n rijke flora — onzer Hollandsche duinen, waar we op de toppen genieten de zee en haar geruis en aan de andere zij zien de lage landen met in 'tverschiet de torens onzer dorpen als wachters.

Aan die onzer bosschen met hun veelkleurig geboomte: slanke dennen of ruige eiken of statige beuken, waar de vogels hun zomerliederen zingen en de eekhoorns spelen.

Aan die onzer hei in bruin of in paars, waar de schaapjes weiden en de erica pronkt met haar pareltjes, als om ze door bonte vlinders en bronzen bijen te laten bewonderen.

Aan die onzer vaarten, die dragen de schepen met blanke zeilen, aan die onzer dorpjes met hoekjes, die onze schilders zoeken . . .

* * *

In één der Septemhernummers van dezelfde periodiek lezen we in de „Wereldgeschiedenis“, dat de klemmende vraag, of de vrede der volken nu wel voldoende beschermd wordt door een listig net van wetten en systemen, onbeantwoord blijft. Dit wordt gezegd in een beschouwing der vijfde Volkenbondsvergadering, waarin Herriot en Mac Donald het ideaal van den wereldvrede in een meer reële sfeer dichter bij de groote massa moeten gebracht hebben.

En dan heet het:

„De heeren in Genève zweren bij „het gegeven woord.“ Het gegeven woord is de witte vlag, het vaandel van den Geneefschen wereldvrede. „Het gegeven woord“ staat of valt met de wetten der moraal. En de moraal der wereld in dit eeuwige gedeelte doet eerder denken aan een moeras dan aan de klassieke rots van bazalt, alle machtige geestelijke stroomingen ten spijt. De moreele ontwikkeling der wereld laat zich door conferenties niet dwingen. Een verbeterd moreel geeft grooter waarde aan „het gegeven woord.“ Natuurlijk. Maar zoozeer is het moreel der volkeren nog niet verbeterd, dan dat men zonder dat men angst en twijfel in het hart om draagt, „het gegeven woord“ als garantie kan beschouwen voor den zoo innig begeerden vrede op aarde.“

Het allerbedenklijkste is misschien, dat de heeren het gegeven woord zoo weinig als garantie beschouwen, dat ze er nog bij zweren moeten.

We denken bij dezen term, die in den oorlogstijd politieke term werd, aan z'n waarde voor het leven. De oorlog begon met trouweloosheid. De geschiedenis der menschheid is die van trouwbrek in allerlei vorm. Op welk terrein werd het vertrouwen al niet geschokt?

Plechtige beloften, waarvan de nakoming gewaarborgd scheen, werden eenvoudig ongeldig verklaard, zoodra het bleek, dat men gezworen had tot z'n schade.

Traktaten — verklaringen — afspraken — beloften — neem wat ge wilt — 'tbleek alles onbetrouwbaar.

Of het recht hier ook een maatstaf wees, zelf maatstaf was — werd met een „Nood breekt wet“ beantwoord. Houvast in het leven biedt het menschenwoord niet.

Het is beter tot den Heere de toevlucht te nemen dan op prinses te vertrouwen. Het laatste woord is niet aan die de trouw aan het gegeven woord verloochent, maar aan den Rechter, die doof is voor alle frasen.

Die nooit Zijn woord krenkte, maar Wiens getrouwheid blijft tot in der eeuwigheid. Wiens woord de waarheid is.

A. L. V. H.

 EX LIBRIS LIV

keert u tot Hem, Die slaat," is de titel en de grondtoon van een Christelijke opwekking aan de Nederlanders bij gelegenheid van de overstromingen in Februari 1825. Na honderd jaren is deze opwekking opnieuw uitgegeven door Ds. Rullmann. De „boetepreek" is van Thelwall, een Engelschman, een vreemdeling dus, die Nederland opriep tot bekeering in zijn publiek geschrift. Eenvoudig en ernstig is dit woord. Als we het nu lezen, verwonderen we ons eerst, dat er nog een tamelijk uitgebreide literatuur door ontstond: tegenschriften en verdedigingsschriften. Toch bewijst dit, dat men aan Thelwalls opwekking wel eenige beteekenis toekeende en dat men het de moeite waard vond, haar aan te vallen. Wat ook duidelijk is voor wie den geest van dien tijd kent.

Voor ons is de waarde der nieuwe uitgave 't grootst om de inleiding, die Ds. Rullmann er over geeft. Want die inleiding geeft als détailstudie een historisch overzicht van wat gebeurde in de bange maanden in 1824 en 1825: van de rampen en van wat gedaan werd tot leniging van den nood; ook van wat sommige Christenen schreven over de watergerichten Gods. Zoo komt hij tot Thelwall, die in 1825 zijn geschrift uitgaf en bespreekt hij, hoe dit werd ontvangen. Zeker is deze Thelwall een merkwaardige figuur in den Reveiltijd en moest zijn woord bij de mannen van het Reveil allereerst weerklank vinden.

* *

In No. 52 van het *Gereformeerd Jongelingsblad* waarschuwt de kroniekschrijver de jongelingen voor lectuur, die hen op verkeerde paden kan brengen. Een goed werk. Maar — ik wil toch even een opmerking maken bij wat hij schreef. Als hij de aandacht vraagt voor het boek *Ons Anneke* van *Idsardi*, zegt hij, dat dit geen literair werk is.

„O neen, volstrekt niet."

„k Wil zijn bewering niet tegenspreken: ik heb 't boek niet gelezen. Maar dan gaat de kroniekschrijver aldus voort:

„Er wordt zoo heel eenvoudig-weg verteld. Soms wat al te eenvoudig, te veel naar plaatselijken spreektrant, mijns inziens. Maar echt uit het leven, uit het leven van het gewone volk."

Met deze gegevens zou ik haast durven besluiten tot de literaire waarde van het boek.

Als dat allemaal zoo is: als er zoo heel eenvoudig-weg in verteld wordt, naar den plaatselijken spreektrant, als alles echt naar het leven wordt geteekend, wat mankeert er dan eigenlijk nog aan, waardoor dit boek niet literair zou mogen heeten?

De eenvoud is een factor, die bij de waardebeoordeling van een boek meetelt. Als het maar wezenlijke eenvoud is. Zoo heel eenvoudig-weg vertellen van het leven, zooals b. v. Ds. Heynes dit kan en Ds. Ulfers — ik zou zeggen, dat is fijn literair werk produceeren. Want om dat te kunnen, moet men heel goed kunnen opmerken en heel juist kunnen weergeven. In een mooi verhaal hoeven geen avonturen in spanning te brengen of te houden, en geen kleurige stijl à la Couperus hoeft te verbazen, en geen wriemelende massa's menschen hoeven te verwarren. Dan komen in zoo'n boek de kleine pleizertjes en verdrietjes of ook de groote levensvreugden en smarten — maar als echte levensonderzoekingen. Daarover heeft Van Deyssel indertijd geschreven en het was goed, dat hij de aandacht richtte op den eenvoud in het verhaal.

Maar wat bedoelt de kroniekschrijver met *al te eenvoudig*? Wanneer is een boek al te eenvoudig? 't Is

voor mij de vraag, of dit *al te* hier wel past; of het wel *ooit* past. Als een boek uit de hand gelegd wordt, omdat het geschikt is voor jongere menschen, dan gebeurt dit niet, omdat het te eenvoudig is. Want eenvoudig kan een literair kunstwerk zijn.

En — een kinderboekje kan om den eenvoud groote menschen boeien. Juist om den eenvoud. Omdat het van het echte leven vertelt. Lees maar eens de kleuterboekjes van Van de Hulst: Van Bep en Bop en Brammetje of Fik of Allemaal Katjes — vooral dit laatste — en probeer eens, of je op kunt houden met lezen midden in zoo'n boekje.

En wat is dat: *te veel naar den plaatselijken spreektrant*? Beteekent dit, dat de spreektaal juist is weergegeven? Dan zal dit wel een der geheimen van het boek zijn. Te veel naar den spreektrant! De spreektaal is in een verhaal goed of niet goed weergegeven. Als er menschen moeten praten in boeken, dan moet de taal van die menschen natuurlijk zijn. Dan moet een kind praten als een kind, een juffrouw als een juffrouw, een koopman als een koopman, enz.

O, asjeblijft geen gestileerde kanseltaal in den mond van een tienjarigen krullekop. Geen ouwemannetjestaal bij peuters, die pas school gaan. Geen maatschappij-tot-nut-van-'t algemeen-taal uit het begin der vorige eeuw, die boekjes deed verschijnen als: *De kleine Suse Bronkhorst*, door de pen van Petronella Moens geschreven, boekjes om van te walgen. De taal van een mensch hoort bij den persoon. Een andere vraag is, of door boeken, waarin de beschaafde spreektaal tot haar recht komt, geen beschavende invloed kan worden uitgeoefend. Misschien heeft de kroniekschrijver daarheen willen wijzen. Maar ik ben zoo bang, dat jonge menschen een verkeerde gevolgtrekking zullen gaan maken uit wat hij schreef.

* *

„Nu de lente komt en zijn zilver fluiten wordt gehoord langs de open wegen, gevoelt de stadsmensch bij oogeblikken zijn armoe, wanneer een rillende lust hem hongeren doet naar boomen en planten en wijden sterrenhemel boven zijn hoofd.

„De grootste misdaad van onze industriële en commerciële beschaving is, dat zij ons geen smaak heeft overgelaten dan voor dingen, die met geld gekocht kunnen worden en dat zij ons vergeten doet de reine genoegens, die in de natuur te verkrijgen zijn.

„Zelfs buitenmenschen reizen in vunzige autowagens naar de stad om er hun geld uit te geven aan blinkende nietswaardigheden, maar de levende ster, 's avonds, boven hun stille huisje, zien ze niet, noch het spelen van Gods glimlach in een roos, die onder hun venster openbloeit.

„Wat zijn de vreugden, die tegen geld gekocht worden, de luidruchtige, koortsige vreugden, vergeleken bij een avond onder maanlicht doorgebracht, bij een wandeling door besneeuwde velden, of het uren lang neerzitten naast een chrysaan op uw schrijftafel, die weigert zijn geheim te openbaren?"

Ik schrijf deze zinnen over uit „Stok en Staf," een Antwerpsch maandblaadje onder redactie van Ds. A. G. Wolf.

Ik schreef ze over, om u te laten „proeven" de keurige taal van dezen stylist, die zooveel voor de toekomst belooft, waar hij het geheim kent van de zilveren gebeelde schalen, die bij gouden appelen passen.

A. L. V. H.

